

Demokrati i Alver – ungdomsråd

- Fekk tilbakemelding frå politikarane i fellesnemda i Alver, at ungdommens fellesnemd måtte kome med eit forslag ang oppbygging av det nye ungdomsråd, fortløpande.
- Noko alle var veldig positive til var å ha eit eige demokratiprogram, der eit kommunestyre for barn og unge kom innunder. (Robert greie ut om dette).
- Ellers ynskja alle ein tettare dialog mellom politikarane og ungdomsråda.
  - Gjerne ved at både politikarane og ungdommen inviterer kvarandre på fleire møter.
  - Politikarane tipsa om at spørretime var ein flott moglegheit for ungdommen å kome med sine innspel til politikarane. Dette måtte difor innførast i den nye kommunen.
  - Ellers uttrykka ungdommen at dei tykjer det er viktig med tilbakemelding og oppfølging på saker dei har sagt si meining om. No er det slik at råda seier sin meining og kjem med sine innspel, men så får dei ikkje noko tilbakemelding på utfallet i saka, og veit då ikkje om dei blei høyrde eller ikkje.
- Er og viktig med opplæring i korleis politikarane, kommunestyret og administrasjonen arbeidet. Dette for at rådet skal vite korleis og kortid dei skal kome med sine innspel og meiningar.
- Ungdommen ynskjer å få innsyn/ være med på saker som berører barn og unge. Altså få innsyn i fleire saker. Politikarane må tenkje på at dei aller fleste saker berører barn og unge.
- Det er viktig å synleggjere ungdomsrådet/a i den nye kommunen, for å rekrutere engasjerte ungdom.
- Ungdomskoordinator er ein stilling ein vil behalde, og då gjerne fleire stillingar. Dette fordi ein trur at å berre ha ein ungdomskoordinator kan bli mykje jobb for denne eine, ettersom Alver blir ein svær kommune.
- Ellers er det viktig at barn og unge som vert med i Alver ungdomsråd, er klar over kva dei er med på, og kva plikter som følgjer med dette.
  - Difor viktig med klare rettningslinjer og reglar

Oppbygning av Alver ungdomsråd:

- Alle barn og unge i Alver kommune skal ha moglegheita til å få vere med i ungdomsrådet. Dette inneber at sjølv om ein går på ein VGs som ikkje ligg i kommunen, så må ein få moglegheita.
- For å rekrutere/ drive valg av medlem, var dei aller fleste positive til korleis Radøy gjer det i ungdomsskulen. Ifht valg i VGs må ein finne ein ny måte å få rekrutert ungdom.
- Viktig med lik kjønnsdeling og lik fordeling i alder
- Viktig med vara
- Fleirtalet synes eit stort råd (inneberer ungdom frå alle dei tre noverandre kommunane) som blir inndelt i ulike ansvarsgrupper (sjå til ungdommens bystyre i Bergen). Desse gruppene kan likne dei gruppene vi hadde på kaffe dialogen. Så kan kvar ansvarsgruppe ha ein leiar og nestleiar. Nestleiar og leiar i alle gruppene møtes deretter til eit fellesmøte der dei går gjennom kva dei ulike ansvarsgruppene jobber med. På denne måten veit alle alt som skjer, men har særskilt ansvar på sitt område. Om dette skulle bli slik ein skal ha rådet i Alver, er det viktig at møteplassen varierer, slik at alle får moglegheita til å delta.
- Eit mindretal ville behalde ungdomsråda slik som dei er no, og så samle leiar og nestleiar til fellesmøte.

Kafédialog med politikare 17.September 2018

Samandrag av Oppvekst og utdanning

Oppvekst:

- **Tidleg innsats.**
- Følgje opp barn og unge heilt i frå barnehage nivå, angående mobbing, fråvær, osv.
- Tilrettelegge slik at elevar har mogelegheit til å kunne bli kjende med unge frå heile kommunen, ikkje berre dei i skulekrinsen, slik at det vil kunne være lettare for unge å ikkje ta valg ut i frå vennegjengen dei har på ungdomsskulen.
- Nok støtte til barnehagane.
- Leksehjelp på ungdomsklubbane.

Plassering og bevaring av skular:

- Alle skular skal behaldas slik dei er plassert i dag.
- Kjempe for å behalde dei vidaregåande skulane.
- Oppretthalde det gode utvalet i linjene på dei vidaregåande skulane.
- Høgskule i Knarvik/ Mongstad, med fokus på havbruk.
- Bevare dei nåverande grunnskulane også.

Lærlingplassar:

- Tilrettelagd for at prosjekter i kommunen ansett firma som tek inn lærlingar, for å skape fleire og betre mogelegheiter for lærlingplassar i nærområdet.
- Fleire praksisplassar for vgs elevar.
- Gjere det enklare å få lærarplassar, lokalt.

I skulen:

- Meir praktisk og kreativt i grunnskulen.
- Leksefri skule i grunnskulen, eller meir tilretteleiing. Lengre skuledag.
- Leksehjelp for ungdomsskuleelevar.
- Lekser burde repetere kva elevane kan, eller bli tilrettelagt slik at dei er overkommelege for alle, slik at dei ikkje følar på nederlag når dei gjer leksene.
- Breiare undervisning i ulike livssyn.
- Meir psykisk helse i skulen, tidlegare i skulen.
- Satse på godt klassemiljø.
- Miljøterapeut på skulane, Knarvik ungdomsskule hevdar gode erfaringar.
- MOT-programmet. Fokus på positivitet og korleis takle ulike typar press.
- Betre rådgiving i skulen, spesielt for yrkesfag. Ein ynskjer også at rådgivinga bør starte tidlegare enn ho gjør i dag.
- Prøve å lette på karakterpresset, foreldre og lærare bør bli informert om korleis dei kan hjelpe.
- Økt fysisk aktivitet i skulen, ikkje berre i dei timane med kroppsøving.
- Fleire pauser i skuletida.
- ID-dag prosjekt
- Styrke valgfag og andre praktiske fag.

Utdanningsval:

- Sjå på modell i frå Voss, kor ungdomsskuleklassar får sjå på alle dei ulike linjene som er på den vidaregåande skulen.
- Betre informasjon om ulike utdanningsval, slik at ein enklare kan velge riktig utdanning. Dette vil truleg betre den psykiske helsa og syn på skule.
- Bruke utdanningsvals timane godt og riktig i skulen.
- Betre informasjon i utdanningsval, spesielt om TAF.

KAFÈDIALOG MÅNDAG 17. SEPTEMBER

TEMA: HELSE

Når det kjem til tema helse var det fleire ting som vart diskuterte. Det som vart mest diskutert var den psykiske helsa. Vi var alle opptatt av å fremme den psykiske helsa til befolkninga i kommunen, og det var fleire ulike tiltak som vart diskuterte. Det vart snakka om at ein vil ha helsesykepleiarane meir synleg for alle. Ein vil ha fleire helsesykepleiarar på skulane og i sjølve kommunen. Slik at kvar enkelt vert sett. Ein ynskjer også at helsesykepleiarane er meir synleg for elevane og at dei ikkje berre skal sitje på eit kontor. Det er mange som ikkje føler seg trygg på å snakke med ein heilt framand person, derfor kom det som forslag at dei er meir med i undervisningane (innan helse). Ein vil også at dei skal ha startsamtale og "undervegs samtale" med alle elevar. Dette krevjar fleire helsesykepleiarar og meir kompetanse.

Innanfor skule vil ein også styrke miljøa i klassane. Dette for at alle skal ha eit trygt og godt læremiljø, men også for at alle skal kunne ha nokon dei stolar på i klassen og som dei eventuelt kan henge med på fritida. Dersom alle har det godt i klassen kan det minke psykiske problem, som kan føre til at færre har behov for samtalar med helsesykepleiar. Eit tiltak som kan verte sett inn er f.eks. å ta ein klasseset i starten av 8.klasse og ikkje (berre) i 10.klasse. Dersom ein set klasseset i 8.klasse vil ein verte betre kjent allereie frå byrjinga, og ikkje berre rett før alle skal spreie seg på forskjellige VGs. Det er for seint å styrkje klassemiljøet så seint som i slutten av 10.klasse.

Det vart også snakka om rus førebyggjande tiltak. Ein vil synleggjere kva rus kan gjere med kroppen, dette kan ein gjere ved å gi befolkninga meir kunnskap om tema. Dette kan gjerast allereie i barneskulen eventuelt ungdomsskulen. Det kom som forslag at ein kan leie inn nokon som har vert rusavhengig og som kan holde foredrag. Dette kan få folk til å tenkje over kva det gjer med kroppen og kor skadelig det kan vere. Fleire seier også at dei lærer betre av foredrag, enn vanleg skuleundervisning.

Ein vil også styrke folkehelsa i kommunen. Ein vil få folk bevisste på at ein treng aktivitet, og ein vil ha folk ut i aktivitet. For å få folk til å bli bevisste på at ein treng aktivitet treng dei informasjon om kor viktig det er. Dersom folket skal ut i aktivitet treng ein kanskje også informasjon om kvar ein kan gå turar, kvar ein kan drive med aktivitet, og kva for aktivitetar ein kan holde på med.

Vi vil ha fleire og større helsestasjonar, slik at ein når ut til alle. Ein vil at fleire skal ha muligheita til å kome seg til helsestasjon, og dette kan gjerast dersom ein har fleire. Det er også for langt for nokon å reise i over 1 time med buss for å kome til ein helsestasjon. Det tar lang tid, og fleire vil merkje at personen er vekke. Det vil verte umogleg for ein ungdom å ta over 1 time med buss til og frå helsestasjonen utan at nokon merker det. For det er ikkje alltid ein vil at andre skal vete at ein treng helsehjelp. I tillegg slepp en mykje fråvær både på jobb og skule dersom ein har kort tid til helsestasjonen. Dersom vi har fleire og større helsestasjonar vil det også minske køen og det vil vere kortare ventetid.

Andre ting som også vart diskuterte var miljøterapeut (ein som alltid er tilgjengelig), MOT (positiv til å bli MOT kommune), ulike press på ungdom og menneske sjenerelt (merkepress, skulepress, utsjåande press osv.). Det vart også diskutert fysisk aktivitet på skulen (meir

aktivitet på skulen, og i friminutta, TL i alle skular). Skulefrukost og det å lære meir om økonomi (helseframande) og betre oppfølging av barselskvinner var også ulike tema som vart snakka om.

Kultur og fritidstilbud

- Morten Stokke

Gruppearbeid, Kaffedialog med politikerne.

Bevare de sterke miljøene

Et felles punkt som gikk igjen og igjen fra alle som kom med innspill til denne posten var å bevare de sterke miljøene vi allerede har i dag. Der blant annet kulturskolen og forskjellige lag, og foreninger burde bli fremhevet enda mer og ivertatt sterkere med kommunen i større grad i ryggen.

Nærmiljø

Underveis i samlingen ble det også understreket viktigheten med å forskjellige tilbud i nærmiljøet. For mange kan det bli mye reising, som både er lite økonomisk og ikke gagnar mindre barn spesielt mye. Dette kan også være demotiverende for mange.

Nærmiljøene bli for små, og interesse for stor som vil gjøre det lettere å skape ett større miljø, for sosialisering, utfordringer, forskjellige kvaliteter etc.

Bredt tilbud for alle

Å skape et bredt tilbud for alle, i alle aldre har flere fordeler enn en først kan tenke seg. Det kan minimere andelen av ungdommer som slutter med idrett og musikk i tidlig alder, gi bedre integrering ved å inkludere andre kulturer, også for folk som ikke nødvendigvis har de samme interessene som andre.

- Viktig med større utredelse for særinteresser
- Styrke gode og etablerte tilbud

Økonomisk

Opplevelsen av å ikke kunne få mulighet til å være med på en aktivitet etc. Er en realitet for mange. Vi ungdommer ønsker ikke at det skal være slik. Ved å gi støtte til de som har dårlige

råd, gjennom billigere kontingent, familierabatt, støtte til transport, gratis deltakelse vil det gjøre at flere kan få være med på aktiviteter og færre vil slutte med aktivitet tidligere.

Ideen bak «utstyrsbibliotek» var en idé som flere som var innom gruppearbeidet likte. Ideen stammer fra en representant AUF. Ideen gikk ut på at kommunen kunne bruke midler til å kjøpe inn mye utstyr, instrumenter, friluftsutstyr, aktivitetsutstyr, som en kunne låne, bruke og levere tilbake etter bruk. For barn, ungdommer og eldre vil det være ett tilbud som kan gi engasjement, initiativ. Og ikke minst mindre kostbarhet for å drive med det en liker.

Frivillig arbeid

Frivillig arbeid er motoren i en maskin som er kultur og fritidstilbud. Frivillig arbeid er nødvendig for å opprettholde slike tilbud, men det skaper også ildsjeler. Ildsjeler var også et viktig punkt under samtalen. Vi kom fram til at «ildsjeler skaper engasjement og andre ildsjeler». Kommunen må gjøre det lettere å drive med frivillig arbeid, og opprettelse av ildsjeler. En plass å gjøre dette gjennom kan være en **frivillighetssentral**, på en slik plass kan klubber søke om støtte, ungdommer som har like interesser skal ha mulighet for å starte selv, dette trenger en midler til. Frivillighetssentralen kan da være en plass der en kan få midler og veiledning til dette. **Selvhjelp**, er en viktig faktor for utvikling, engasjement og læring, derfor mener vi at en arena med et lavterskeltilbud for støtte til egne klubber, organisasjoner eller ideer kan være en god løsning.

Vi håper også at en frivillighetssentral kan være en plass for sommerjobb. Ung Jobb i de forskjellige kommunene har vært en delvis suksess, mange hadde ikke hørt om det, for dårlig struktur. Radøy kommune hadde i 2017 et godt system gjennomført med god reklamering, enkle søknader og etc.

Aktivitetsdager/kvelder/helger

LARM, som er samarbeidet mellom de forskjellige ungdomskubbene i Lindås, Austrheim, Radøy og Meland. Vil vi at gjerne skal bli bevart, mange hadde gode tilbakemeldinger fra arrangement i regi av LARM. Arrangement som party, utflukter og turnering.

At flere slike tilbud skal være et lavterskeltilbud, billig, for flere aldre. Skal være enkelt å komme seg dit, buss. Flere sier også at det er altfor sjelden. Og trenger forskjellige former for aktiviteter.

Reklamering

Vi trenger også en plattform eller lignende der en reklamerer for forskjellige tilbud etc. Flere hadde blant annet ikke fått vite, eller fått høre om viktige tilbud som kommunene har lagt mye arbeid i. Grunnet for dårlig reklamering, som kulturskolen, LARM, sommeraktiviteter i sommer eller UNG jobb. Her har kommunen mye større potensiale.

- Facebook
- Plakater på skoler
- Andre sosiale medium
- Stands

Samarbeid

Viktig å ikke «glemme» Austrheim, inkludere de gjennom forskjellige kultur & fritidstilbud. Samarbeid om opprettholdelse ny ungdomsklubb i Lindås, ta ut best praksis fra de andre.

Kultur og fritidstilbud

De blir ofte i tidlig alder for seriøst og flere slutter.

- Bevare de eldre, ved å gi de selv ansvar.
- Skolere trening bedre
- Dele trening i presentasjon, både positivt og negativt.
-

Andre viktige punkter som ble nevnt.

- Fortsette KRIK
- Ha drama som et skolefag på de forskjellige skolene.
- At Alver kommune bør ha et samlingshus/kulturhus/møteplass
  - Med kafeer, svømmebasseng, kino, bowlinghall etc.
- Integrasjon er et viktig punkt innefor alle de andre punktene nevnt ovenfor.
- Gode lokaler
- Flinkere på rekruttering i de forskjellige eksisterende og fremtidige klubbene etc.
- Forebygging av ensomhet.
-

Referat frå temaet «Ungdomsklubb» på Kafedialogen 17.09.18

1. **(Salto)** På temaet blei da tatt opp blant annet møtestaden Salto. Da blei diskutert at da var ein stad med lite plass, opningstidene var for korte og folk hadde blanda oppfatning av kva Salto egentlig var. Dei tenkte dei kunne gjøre noe større ut av Salto når den tiden kom
2. **(Utstyrbibliotek)** Ungdomane ville og ha ein type utstyrbibliotek der dei kunne låne f.eks. kano, kajakk, volleyballnett osv.
3. **(Arbeidare og klubbtider)** Dei ville ha fleire arbeidarar og meir utvida opningstider. Dette var fordi klubben ofte krasjet med en fritidsaktivitet og dei tenkte dei ville endre da til Alver kommune.
4. **(Ungdomskretser)** Da blei tatt opp at dei ynskja eit godt samarbeid mellom alle andre ungdomskretser vis da skulle bli ein samarbeidst klubb der alle ungdommane frå Alver kommune skulle møtast på en klubb i uken eller månaden.
5. **(Større midlar)** Ynsket var og sterkt med at dei ville ha meir midlar til ulike store aktivitetar, sånn som fleire diskotek og større aktivitetar på klubber.
6. **(Separate klubber)** Dei ville og ha separate klubber. Dei ville at for eksempel Radøy skulle ha ein egen klubb, Meland med sin egen og det same med Lindås. Ingenting skulle endre seg på det feltet blei da sterkt forstått.
7. **(Andre litt ute)** Noe viktig som kom opp var at dei ville ha eit betre tilbod til dei som ikkje ofte var ute blant folk og som hadde vanskar med å være sosial med andre.
8. **(LARM)** Noe eg hørte mye om var at dei ville gruppen LARM fortsett skulle oppretthalde sjølv om vi ikkje heite Radøy, Meland og Lindås lenger.
9. **(Helgen)** Ungdommen ville ha fleire aktivitetar om helgene som for eksempel ein ekstra klubb om helgene eller ein aktivitetsdag ute vis det er fint vær.